

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 258/2021
05.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Гордане Џакула и Добриле Страјина, чланова већа, у правној ствари тужилаца АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., које заступа пуномоћник Томислав Костић, адвокат из ..., против туженог АД „Радник за металопрерађивачку делатност и остале делатности“ Пирот – у стечају, кога заступају пуномоћници Злата Ћирић – Бељан и Александар Бељан, адвокати из ..., ради утврђења постојања радног односа, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 881/19 од 23.09.2020. године, у седници одржаној 05.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 881/19 од 23.09.2020. године.

Образложење

Пресудом основног суда у Пироту П1 280/18 од 04.02.2019. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужилаца и утврђено да су тужиоци и даље у радном односу код туженог АД „Радник за металопрерађивачку делатност и остале делатности“ Пирот – у стечају, те је обавезан тужени да им ово право призна и да их распореди на одговарајуће послове и радне задатке, док им не престане радни однос по закону или уговором о раду, под претњом принудног извршења, као и да им накнади трошкове парничног поступка у износу од 357.800,00 динара, све у року од 15 дана од пријема пресуде, под претњом принудног извршења. Ставом другим изреке, одбијен је део тужбеног захтева тужилаца којим су тражили да се обавезе тужени да им исплати на име причињене материјалне штете због неисплаћених зарада појединачне новчане износе наведене у изреци са законском затезном каматом од 01.08.2017. године до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 881/19 од 23.09.2020. године усвојена је жалба туженог, па је укинута пресуда основног суда у Пироту П1 280/18 од 04.02.2019. године и пресуђено да се одбације као неблаговремена тужба тужилаца којом су тражили да се утврди да су и даље у радном односу код туженог АД „Радник за металопрерађивачку делатност и остале делатности“ Пирот – у стечају, те да се обавезе тужени да им ово право призна и да их распореди на одговарајуће послове и радне задатке, док им не престане радни однос по закону. Истом пресудом обавезани су тужиоци да туженом накнаде трошкове парничног поступка у укупном износу од 221.250,00 динара, у року од 8 дана по пријему пресуде.

Против правноснажне пресуде другостепеног суда тужиоци су, преко пуномоћника, благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС и 55/14) – у даљем тексту: ЗПП и утврдио да ревизија тужилаца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, нити је у поступку пред другостепеним судом дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба Закона о парничном поступку, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, тужиоци су били у радном односу код туженог. Решењем Привредног суда у Нишу 2 Ст.бр. 472/2011 од 15.07.2011. године, утврђена је испуњеност стечајног разлога трајне неспособности плаћања, те је према стечајном дужнику „Радник“ Пирот отворен стечајни поступак, утврђено да не постоји интерес поверилаца и стечајног дужника за спровођење стечајног поступка и закључен је стечајни поступак према стечајном дужнику „Радник“ Пирот и одређено да ће по правноснажности решења имовина стечајног дужника прећи у својину Републике Србије. Одлуком Уставног суда Уз 850/2010 од 12.07.2012. године (објављена у "Службени гласник РС" бр. 71/12 од 25.07.2012. године) утврђена је несагласност са Уставом свих одредби које регулишу посебан стечајни поступак у случају дуготрајне неспособности за плаћање, а које су садржане у чл. 150. до 154. Закона о стечају ("Службени гласник РС" бр. 104/2009 и 99/2011 – др. Закон). Агенција за привредне регистре је 04.02.2013. године, по службеној дужности, у поновљеном поступку поништила решење о упису БД110665/2011 од 31.08.2011. године и у Регистру привредних субјеката извршила промену података субјекта уписаног у Регистар као АД „Радник за металопрерађивачку делатност и остале делатности“ Пирот и избрисани су сви уписи који се односе на стечајни поступак. Решењем Привредног суда у Нишу 2 Ст. бр. 39/14 од 09.04.2015. године, отворен је стечајни поступак над туженим због стечајног разлога трајне неспособности плаћања, која промена је извршена у АПР-у.

Од првог отварања стечајног поступка тужиоци не раде код туженог, а решења о престанку радног односа им никада нису уручена. Тужиоци су одјављени са обавезног социјалног осигурања и то тужиоци АА и ВВ дана 01.09.2011. године, а ББ 19.08.2011. године. Радне књижице им нису уручене. Тужиоци сматрају да су и даље у радном односу јер им решења о престанку радног односа никада нису дата, те тужбеним захтевом траже утврђење да су и даље у радном односу код туженог и да се тужени обавезе да их врати на рад. Међу парничним странкама није спорно да тужиоци нису радили код туженог од отварања стечајног поступка 2011. године. Тужбу су поднели суду 30.10.2015. године, након отварања другог стечајног поступка над туженим, када им је, по њиховим речима, забрањен улазак у круг туженог. На основу исказа тужилаца утврђено је да је ВВ сазнао за повреду права 2014. године, када је сазнао да је одјављен са обавезног здравственог осигурања, тужилац ББ је за повреду права сазнао након отварања стечаја 2015. године, када је безуспешно тражио повраћај радне књижице од туженог, а тужилац АА од момента отварања стечаја 2011.

године. Из њихових исказа је закључено да су били упознати са отварањем стечаја у оба случаја.

Код овако утврђеног чињеничног стања, побијаном пресудом тужба тужилаца је одбачена, уз закључак другостепеног суда да је поднета по истеку законом прописаног рока за подношење тужбе.

Врховни касациони суд налази да се неосновано ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 195. Закона о раду („Сл.гласник РС“ број 24/05, ... и 13/17), прописано је да против решења којим је повређено право запосленог или кад је запослени сазнао за повреду права, запослени може да покрене спор пред надлежним судом (став 1.), а рок за покретање спора је 60 дана од дана достављања решења, односно сазнања за повреду права (став 2. овог члана).

Имајући у виду императивни карактер одредбе члана 195. Закона о раду, којим је одређен рок за подношење тужбе за заштиту права из радног односа, Врховни касациони суд налази да другостепени суд основано налази да се овај рок има применити и у случају када је запосленом престао радни однос због наступања правних последица отварања стечаја над послодавцем.

Дакле, рок из члана 195. Закона о раду, за подношење тужбе за заштиту права из радног односа је преклузиван - материјалноправни рок, што значи да се пропуштањем овог рока губи право на подношење тужбе са таквим захтевом, па је и суд дужан да о благовремености (ове) тужбе води рачуна по службеној дужности.

Како су у конкретном случају тужиоци тужбу са захтевом за утврђење да су и даље у радном односу код туженог поднели 30.10.2015. године, дакле по протеклу преклузивног рока од 60 дана од сазнања за евентуалну повреду права прописаног чланом 195. став 2. Закона о раду, то је тужба неблаговремена и као таква правилно одбачена.

Без утицаја на другачију одлуку у овом предмету је Одлука Уставног суда Уз 850/2010 од 12.07.2012. године (објављена у "Службени гласник РС" бр. 71/12 од 25.07.2012. године), јер је поступак за отклањање евентуалних последица које је примена неуставног закона произвела прописан одредбом чл. 61. и 62. Закона о Уставном суду („Сл.гласник РС“ број 109/07, ... и 103/15), из којих произлази да је за остваривање тог права предвиђена могућност подношење предлога за измену коначног или појединачног акта, донетог на основу неуставног закона и то од стране оног коме је право тим актом повређено, у роковима прописаним истим чланом закона, а уколико таква могућност не постоји, Уставни суд може одредити да се штетне последице отклоне повраћајем у пређашње стање, накнадом штете или на други начин.

Имајући у виду изложено, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Катарина Манојловић Андрић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић